

૨૯૫૪

૨૯૫૩

સતી ચંદ્રિત્રા તથા વિક્રમશેત્રી
એક
રસોતી વાર્તા.

રચી તથા છપાવી પ્રસીધ્ધ કરનાર.

વશનજી ભવાનજી તથા વીક્રમશી જેઠા
તથા

પ્રેમજી કેશવજી.

આશાસ્ત્રાયન પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં છપાવી છે.

સર્વત્ર ૧૯૪૩ સને ૧૮૮૭.

(કર્તાએ સર્વ હક પાતાને સ્વાધીન રાખ્યાછે.)

કીંમત ૪ આના.

૨૯૫૩

સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમશીતળી
એક
રસોલી વાર્તા.

રચી તથા છપાવી પ્રસીધ્ધ કરનાર.

વશનજી ભવાનજી તથા વીક્રમશી જોડા
તથા

પ્રેમજી કેશવજી.

ગુજરાતીયન પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં છપાવી છે.

સવંત ૧૯૪૩ સને ૧૮૮૭.

(કતાએ સવ હક પોતાને સ્વાધીન રાખ્યોછે.)

કીંમત ૪ આના.

૨૯૫૭

સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમશેનની

વાર્તા.

બરત ખેત્રમાં અસલ મધ આંવંતીના મે નગરી હતી તે નગરી ઘણીજ ઓભાયમાન હતી. ત્યા અમર સુંદરનાં મે રાજ રાજ્ય કરતો હતો અને તેની રાણીનું નામ દુરુણ હતું. તે રાજાને પેટે સંતાન નહી હાવાથી તે ઘણાજ દેવ દેવીઓની માનતા કરતો હતો એક વખત દેવળેગને કરુણા રાણીને ગર્ભ રહ્યો ને નવમાસ પુરણ થયેથી તેને ૧ પ્રયસ્રવત ને ચતુર પુત્રનું જન્મ થયું તે પુત્રનું નામ વીક્રમશેન પાડયું હતું ને પુત્ર ૧૨ વરસની ઊમરનો થયો ત્યાં તેમણી ગણીને હુશીઆર થયો હવે એક દહાડો અમરસુંદર રાજા સભામાં બેઠો છે ત્યાં તેના સેવકો હાથ જોડી ઉભા રહ્યાં છે ત્યાં એક સ્ત્રી ૫૪ વીને અર્જ કરે છે ને ગાય છે.

૨ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમશેનતી વાર્તા.

અલી, સે તું યાદ કર અલા કેહે હરદમ. રાગ.
વિનતી કર, વિનતીકર; વિનતી સુણો રાજ.
લડવાને આવ્યો છે પ્રધાન : , સીંહાદર. આવ
તુમે પાડે બીહાડી મારે : , થાઓ જલદી તૈઆર.
લસકર એનું બહું છે મોડું : , ચેતાવુ આવાર
વાસ્તે રાજ તુમે જલદી : , થાવોને તૈઆર.
હુકમ કરો લસકરને : , લડવાને આવાર.

રાજ—સીપાઇનું જલદી બહું હમણું લસકર તૈઆર
કરીને આવું છું.

સીપાઇ—વાર સાંખ વેહલા પધારજો. એમ કહીને
સીપાઈ ગયો.

રાજ—પ્રધાન તું આપણું લસકર તૈઆર કરીને બહુ
હમણા મહેલમાં જઈને આવું છું.

પ્રધાન—વાર સાહેબ ! !

હવે રાજ મહેલમાં ગયા તાં કુશળા રાણી બેઠી છે
આગલદાસીઓ પવન કરી રહી છે એટલામાં અમર સુ-
દર રાજ મહેલમાં ગતાં તારે રાણી કુશળા દબી થાએછે

સતી ચંદ્રનખા તથા વિઠ્ઠલશેનની વાતો. ૭

અમર સુંદર—પ્રીયા આપણા કિલ્લા પર એકા એક લશ્કર ચઢી આવ્યું છે માટે હું જાઉ છું.

કૃષ્ણા— રહીને. અરે પ્રાણનાથ આ તે સું થયું અને હવે સું થસે.

અમર સુંદર—પ્રીયા તું સોક સા માટે કરે છે જરા. ધીરજ ધરીને ઇશ્વર ઉપર ભરોસો રાખ. કે તે આપણને સહાય કરસે.

કૃષ્ણા— અરે રે પ્રાણનાથ, આનગરીનુ ગમે તેમ થાઓ પણ હું તો તમને નહીં જવા દઉ.

અમર સુંદર—પ્રીયા તું તો છેક ઘેલી છે.

કૃષ્ણા—અરેરે પ્રાણનાથ મારું જમાણું અંગ દરક છે

અમર—પ્રીયા તું તો છેક વહેમીલી છે

કૃષ્ણા—પ્રાણનાથ વહેમ નથી પણ ખર છે.

અમર સુંદર—પ્રીયા તું મને જલદી રજા આપ.

કૃષ્ણા—પાછા વેહલા અપાળો.

અમર સુંદર—થાંક

હવે અમર સુંદર રાજા ગામ બહાર લાસાઇ કરવા શાહ પોતાના હાથી ઉપર બેસીને તે ગાંમ બહાર ગયા ત્યાં તો

૪ મતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા.

સીહોદરનું લશ્કર આજુ દીડું તે જોઈને વિચાર કરવા લાગ્યો કે આનું લશ્કર ઘણું જ છે, પણ થીક, આખર પણ હું લડ્યા વીના કેમ જીજીં એવો વીચાર કરી હી-મત ધરીને લડ્યો તેમાં સીહોદરનો પ્રધાન માર્ગી ગયો-ને તેનું લશ્કર પણ વીખરાઈ ગયું એ સમાચાર રાજા સીહોદરે સાંભળ્યાં તેથી તે પોતે લશ્કરલઈને આવ્યો ને કેહેવા લાગ્યો કે એ દુશ્મ તું રાંક જોવા પ્રધાનને મારીને સુહરખાય છે અરે દુશ્મ તને કંઈ પણ સરમ નથી આવતી.

અમર—ખાત્રી મુને થઈ ચુકી તું આવ્યો પ્રધાનનીવાર :|| આવ્યો તો તું ભલે આવ્યો પણ જો જો મારૂં બાણું સીહોદર—બાણુ તોમે બહુ જોયાછે સીહોદર મારનામ હરવીર બચ્યાની ખબર પડે તને આદામ

અમર સુદર—જાણ્યાવીનાં બકબકાત નહીકર રાજા તું હમણાંજ તારૂં જોર સઘળું કાઢી નાખીસહુ

સીહોદર—એક બીજાનાં જોરની ખબર પડે આ વાર લડવું હોય તારે તોયા હવે તૈઆર.

શ્રીમદ્વિદ્યારણ્ય તથા વિક્રમસેનની વાર્તા, ૫

અમર સુંદર—સાંભળ ઓ દુષ્ટ સીહોદરનાં કર ગવે-
લગાર ગવે તારો ઉતારસે મારી આ તરવાર.

સીહોદર—એવી હિમત રાખે છે તો જો તુંમાર જો
એક પલમાં પહોચાડું જ્યાં છે નડમાં ધાર.

અમર સુંદર—ત્રેંદલ સરખો બકીર હો છે મહોડેથી ●
સું બોલ કરધા સર્વ દેખતા ઉતાર તારો તોલ.

સીહોદર—ઓ મુરખ સુબકી રહ્યો છે એ હવે સં-
ભાલ હમણાં મોકલુજ્યય પુરી માને આણુંસૈનો કાલ.

એવી રીતે પરસ્પર બોલીને લડાઈ સર કીધી તેમાં
પરસ્પર ગુધ્ધ થયું તેમાં અમર સુંદર રાજા મરણ
પામ્યો પણ અમર સુંદરનો પ્રધાન ધણોજ ચતુર હતો
તે કૂચા રાણી પાસે જઈને કહેવા લા યો કે માંતાંજી
અમર સુંદર તો મરણ પામ્યા કૂચા ગભરાઈને કહે
હાય, હાય, પ્રાણનાથ મરણ પામ્યાં. એમ કહી મુઠ્ઠા
ખાંડે તે જમીન ઉપર પડી તેની દાશીઓ એ તેને પ-
વન કરી બેઠી કીધી કૂચા જ્યારે સુંધીમાં આવી ત્યારે
તે કહે અરર પ્રાણનાથ તો મરણ પામ્યાં હવે મારી શી-
વલે થસે એમ કહી રડીને ગાયન કરે છે.

સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા.

અરર હાયરે પ્રાણુ જયરે:॥

પતી વીજોગથી દુઃખી થાયરે.

અરર આપતો છો જમારા પ્રાણુ:॥

તું મ વીજોગથી દુઃખી છ'ં હેરાણુ.

અરર માંહરં આપમાંછે ધ્યાન:॥

તુમ વીજોગથી જય મારા પ્રાણુ:

અરર નાયરે શું હવે થસે:॥

આજ નમારો તેસી રીતે જશે.

અરર તમને કંઈ ન આવી દયા:॥

મુજને છોડી આપ ક્યાં ગયા.

અરર નાયરે શું હવે કરે:॥

પતી વીજોગથી ઝુરી હું મરે.

એમ વીલાપ કરી રહ્યાં પછી પ્રધાન કહે માતાજી ૨૬-
વાથી હવે શું થવાનુંછે પણ માતાજી દુષ્ટ સીંહાદરં
આવસે તો તમને તથા વીક્રમમને મારી નાંખસે વાસ્તે
તમે આહીથી જલદી જતા રહો કૂસળા કહેથીક ભાઈ
કૂસળા (વીક્રમસેનને કહે) ભાઈ તું જલદી તૈઆરથા આ
મણે આ નગરી છોડીનાસી જઈએ વીક્રમસેન કહે વારંમા

સતી ચંદ્રનખાતથા વિક્રમસેનની વાત. ૭

જેવા આપણાં કીસમત" હવે કૂચ્છા એસાથીછાંનાં ચાર
રત્ન લઇને વીક્રમસેનને લઇને ચાલતી થઇ ત્યાં જંગ-
લમાં? ઝાડની એવી સામે ખાવા સાફ જે જણા બેઠાં
ત્યાં કૂચ્છા રડીને ગાયન કરેછે, રાગ રામગ્રી.

કુંવરછે મારે! લાડકોના કેમ થાસે આવાર.

આવા રત્નવગડા માહી ॥ કેમ ચલાયે આઠાર કુંવરં

ભાત ભાતનાં ભોજન કરે ॥ હીંચતોહીદો લાખાત.

તેનાથી આવા વનમાંહીના કેમ ચલાસે અ.વાટ. કુંવરં

સેઠ સેઠ કહીનો બોલાવતા ॥ દાસદાસીનો નહી પાર.

તે તો આવા વ. માંહી ॥ કેમસેવે દુખ અપાર કું

ધવરનો એક આશરો ॥ રાખુ મન ૧ ઝાર.

હમારી ઉપર કૃપા કરીના આણુશે દુખનોપાર કું.

એમ વીલાપ કરીને તે બેઉજણા ચાલવામા ડપાં ગા-
લતે ચાલતે એક મોટા રત્નમાંની કરી ગયાંથો કે રસ્તે
આવ્યાં ત્યાં વીક્રમસેનને પાણીની તરસ લાગી તેથી તે
તેની માને કહેવા લાગ્યા.

રાગ લાવણી.

વિક્રમ—માતાજી તુમે સુણો વાત. કહું કર જોડી.

૮ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા.

લાગી છે પાણીની તરસ. સુનોવાત મોરી.
તે લાવી આપે જલદી, મુને આવારે.
મારે ગલે પડે છે સોસ, જસે મુંજ પ્રાણે;
પાણી તો હમણાં જરૂર જોઈએ, મુજ માતા;
પાણી પીધેથી સરીરે વળે, મુજ સખતા;

કૃષ્ણા—હવે પુત્ર બસેજ આંહી હમણાં અને વું છું.
તું ધીરજ રાખ તુજ મન, પાણા લાવું છું.

એમ કરીને મા પાણી લેવા ગઈ, ને ૫ વાડે એક કકિતક
થયું હવે વીક્રમસેનને થાકલા ગવાથી તે ૧ ઝાડની એસુ
તો તો તે હધી ગયો ત્યાં? માટો સર્પ આવ્યો તે
વીક્રમસેનને દંખમાપે તેથી તે મરણ પામેયો હવે થોડીક
વાર પછી તેની મા પાણી લઈ આવી. ને વીક્રમસેનને
કહેવા લાગી કે હેપુત્રહઠલે પાણી પી પણુ વીક્રમસેનને
જવાબન દીધો તેથી તેણે તપાસીને જોયું તો વીક્રમસેન કે
સર્પનાં દંખથી મરણ પામેલો જણાયો તેથી તે મુઠ્ઠા
ખાઈ જમીનપર પડી પણુ થોડીવારે સુધીમાં આવી ત્યારે
તેરડીને ગાયન કરેછે. રાગ: ૥

રાગ : ૥ સીતાનાં મહીનાનો : ૥

ઇશ્વર આસું કીધા કોપના દયાંદીસ આણીએ;
 આવા ગરીબ સેવકના આજના જરા દુખ તારીએ.
 ઇશ્વર તુમ શરખો મુજ માથે ગાજો ગુણનીલો;
 આવા ગરીબ સેવકની અર્જના તુમે જરા સાંભલો.
 આવા ભયંકર જંગલમાં આજના હવેદુખી શુ કરો;
 મુજ દુઃખનો લાવોપાર ॥ અરજ દીલમાં ધરો.
 એમ રૂદન કરેછે માત. જુવે વીક્રમસેનને;
 નજરે પડીવીટી એક, વીક્રમસેનની આંગળીએ.
 તેવીટી લઇનેમાં એક પાશે ગામ હતું ત્યાં વીક્રમસેનને
 પગની દાહદેવા વાસને અગ્ની સામાન લેવા ગઇ ને પછવા
 થી એક ક્રોતક થયું કે જ્યાં વીક્રમસેનનું મુરકુ પડેલું હતું
 નાં થઇને શીવ અને પારવતી જતા હતા. તે વીક્રમ-
 નનું મુરકું જોઈ પારવતી શીવને કહેવા લાગી કે
 ॥ મુરકાને જીવતુ કરો ત્યારે શીવજી કહે આ વાતો મુરકા
 સ્વીપરે થણાં રાજાળતા હશે તે બધાને ક્યાં જીવતા
 રે. ત્યારે પારવતી કહે તે બધાને નહીં પણ આનેતો
 જીવતો કરો. ત્યારે શીવજીએ અમી જાંટયું. એટલે વીક્ર-
 મસેન જીવતો થયો એટલે તેની આંખો કિધરી ગઇ

૧૦ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા.

અને બેઠો થયો અને મનમાં વીચાર કરે છે કેહજી
શુધી મારી મા પાણી લાઇને કેમ ન આવી એમ વીચાર
કરીને ચો તરફ જોવા લાગ્યો એટલે તેની માને આ-
વતી દીકરી તે પાણીને બદલે તેની માનાં હાથમાં
અગ્નીદાહનો શામાન જોઇને અચરજ પામ્યો. તેની
માં પણ વીક્રમસેનને ખેડેલો જોઇને અચરજ પો-
ગી. જ્યારે તેની મા પાસે આવી ત્યારે વીક્રમસેન તેની
માને પુછવા લાગ્યો કે પાણી ક્યાં છે, ને તું આ
લાકડા શાવારતે લાવી, ત્યારે મા કહે તું તો સર્પ ના
દંખથી મરણ પામેલો હતો ને સજીવંત કેમ થયો? વીક્ર-
મસેન કહે મા તને તો સ્વપ્નનું આનંદું હશે. હું તો
ઉઠી ગયો હતો. મા કહે નાં રેહનાં સ્વપ્નનું તે આંધી
આવશે તું તો ખરે ખરો મરી ગયો હતો અને તને કોઇએ
જીવતો ક્યાં હશે. ત્યારે વીક્રમસેન કહે. હા હા, જ્યારે
હું બેઠો થયો ત્યારે મારી પાસે એક જોગીને એક જો-
ગણ બેઠાં હતા નેહું આડશમરડીને બેઠો થયો, ત્યારે
એક વેમાનમાં બેસીને તે જતા રહ્યા મા કહે. બચ્ચા, એ
જોગી જોગણ નહીં હોય. પણ શીવને પારવતી હશે તે

વીના ખીજ કાઢી તને જીવતો કરી શકાય નહી, ને હવે ચાલ આપણે આ પાસે એક ગામકુ છે ત્યાં ધર્મશાળા છે તેમાં આજ રાતરે શુદ્ધ રહેશુ ને કાલ સવારે મલસક માં ઉઠી ન કાઢ મોટા શહેરમાં જઈશુ. વીક્રમશેન કહે હા એમ કહી ને તે ખેડ જણા તે ગામ પાસે ગયાં ને તે ધર્મશાળામાં રાતરે શુદ્ધ રહ્યા. ત્યાં વીક્રમશેનને સ્વપનું આવ્યું કે અહીંથી ઉતર દીશ એ ચાર ગાઉને છેટે એક કુવો છે તેમાં એક ગામ છે તેમાં એક ચંદ્રશેન નામે મીઠાધવાલો રહેછે, તેને એક ચંદ્રનખા નામે મહા રૂપાલી છોકરી છે તે ઉપર તે ચાહી ત થઈ ગયો એવું સ્વપનું આવ્યું ત્યાં તે જાગી ઉઠ્યો ને પાછો સુઈ રહ્યો, ને સવારમાં ઉઠીને માને કહેવ, લાગ્યો કે મા, મારૂ લગ્ન ચંદ્રનખા સાથે કર. મા કહે ચંદ્રનખા પ્રાણ છે વીક્રમશેન કહે તે એક મીઠાધવાલની છોકરી છે. મા કહે, તે મીઠાધવાલો ક્યાં છે વીક્રમશેન કહે અહીંથી ઉતર દીશામાં ચાર ગાઉને છેટે એક કુવો છે તે કુવામાં એક ગામ છે ને ત્યાં તે મીઠાધવાલો રહેછે, મા કહે- પુત્ર તને તો સ્વપનું આવ્યું

૧૨ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમશેનની વાર્તા.

હા, એ વાત કંઈ ખરી હોય? વીક્રમશેન કહે મા
મને સ્વપ્ન નથી આવ્યું, એ વાત ખરી છે. ત્યારે
મા કહે ચાલો. પછી એ યેલ જણા તે કુવા પાસે
ગયા ને તે કુવામાં ઉતર્યાં ને તે છેક અંદર ચાલ્યાં
ગયા ને ઉપના સ્વપ્નનાની વાત મલતી આવી ત્યારે
એક ગામ આવ્યું તેમાં તે ગયાં ને એક લાલશીંગ
નામે વેપારીને ઘેરે તે ઉતર્યા ત્યાં તે થોડા દાવસ
રહ્યાં. પછી તેઓએ તે લાલશીંગને પુછ્યું કે અહીં
કોઈ ચંદ્રશેન નામે કંઈ રહેછે ત્યારે લાલશીંગ કહે
હા તમારે તેનું શું કામ છે! ત્યારે કૃષ્ણા કહે,
તેની છોકરી સાથે મારા પુત્રનું લગ્ન કરવું છે માટે
તેનું ઘેર દેખાડો, ત્યારે લાલશીંગ કહે ચાલો એમ
કહીને તે ત્રણ જણા મીઠાઘવાલાને ઘેરે ગયાં ને તેને
કહ્યું કે તારી છોકરીનાં લગ્ન (વીક્રમશેનને અતલાવીને)
આ છોકરા સાથે કરીશ! ત્યારે મીઠાઘવાલો કહે, જ
આ મારે કુવો શોના મોરથી બરશે તેની સાથે મારી
છોકરીના લગ્ન કરીશ. ત્યારે કૃષ્ણા કહે તારી છોકરી
ક્યાં છે? ત્યારે મીઠાઘવાલો કહે આ રહી, એમ કહી

ને તે પોનાની છોકરીને બહાર લાવ્યો. તેનું રૂપ જોઈને ત્રણે જણા મુછીગત થયા, પછી થોડી વારમાં શુધીમાં આવ્યા અને તે મીઠાઈવાલાને કહ્યું: લાગ્યાં કે જોઈ હવે રરતો નહી, હા ત્યારે મીઠાઈવાલો કહે હો, નહી રર. પછી તે ત્રણે જણા પોતાને ઘેર ગયા. હવે પેલો લાલશીંગ કૃશણને પુછવા લાગ્યો કે કેમ બાઈ તમારામાં તે કુવો બરવાની શક્તિ છે ? ત્યારે કૃસણ કહે મારી પાસે એક રતન શીવાય બીજું કંઈ નથી, તેમાંથી જો બરાય તો બરો લાલશીંગ કહે જોઈ રતન ક્યાં છે કૃસણ કહે આ રહ્યું એમ કહીને તેણે લાલ શીંગને એક રતન આપ્યું, તે લેઈને લાલશીંગ દરબારમાં ગયો ને પેલુ રતન રાજાને આપ્યું તે જોઈને રાજાએ શીપાઈને હુકમ કર્યો કે જા, આપણા ઝવેરીને તેડી લાવ શીપાઈ કહે વાર જવી આપણી આગા એમ કહી ને તે ઝવેરીને ઘેર ગયો ને ઝવેરીને કહ્યું કે તમે ને રાજા સાંઢળ બોલાવે છે. ઝવેરી કહે આવું છું શીપાઈ કહે જલદી આવો ઝવેરી કહે આવો એમ કહીને ઝવેરી શીપાઈની સાથે દરબારમાં ગયો. ત્યાં રાજાએ

૧૪ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા.

તેને પેલું રત્ન દેખાડ્યું. ને પુછ્યું કે તેની કીમત શું
ઝવેરીએ તે રત્ન જોઇને વીચાર કર્યો કે, આ રત્ન તો
બહુજ અમલ્ય છે માટે તેની કીમત મારાથી થઇ શક
શે નહીં તેથી તેણે રાજાને કહ્યું કે એ રત્ન ઘણુંજ
અમુલ્ય છે. માટે તેની કીમત કોઇ કહી શકશે નહીં
ને તે રત્ન પોતાની મેલે પોતાની કીમત કરશે. ત્યારે
રાજા કહે પોતાની મેલે કીમત શી રીતે કરશે ? ત્યારે
ઝવેરીએ કહ્યું કે એ રત્નને આ ઝવેરીની વચોવચ મુકા
ને જ્યાંશુધી તે રત્ન ઘંકાઇ જાય ત્યાં શુધી તેના પર
શોનામોર નાખ્યા કરો ત્યારે રાજાએ તેમ કીધું ખે
જ્યારે રાજાનો સઘલો ખજાનો ખાલી થઇ ગયો ત્યાર
તે રત્ન પોતાની મેલે ઘંકાઇ ગયું ત્યારે ઝવેરી એ રાજા
ને કહ્યું કે બસ કરો એની કીમત થઇ ચુકી ત્યારે
રાજાએ શીપાઇને કહ્યું કે હવે બસકરો ને રાજાએ તે
રત્ન વેચાતું લઈ લીધું. અને લાલશજી વીક્રમશેન ને
પુછ્યું, કે આ શોનામોરનું શું કરવું છે. ત્યારે વીક્રમશેન
કહ્યું કે એ શોનામોર મીઠાઇવાઝાનાં કુવામાં નાંખો
ત્યારે લાલશજી તે શોનામોરના ગાડાંભરીને કુવામાં

સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા. ૧૫

નાખવા માંડી ને, આખો કુવો ભરાતાં બીજાં દશ ગાડાં વધ્યાં. ત્યારે વીક્રમશેને લાલશીંગને કહ્યું કે એ ગાડાં તમારે ઘેર લઇ જાઓ. ત્યારે તે લાલશીંગે દશ ગાડાં પોતાને ઘેરે મોકલાવી દીધાં, અને પેલા ચંદ્રશેન મીઠાઈ વાલાને કહે કે તારી છોકરીના લગ્ન આ વીક્રમશેન નીશાયેકર ત્યારે મીઠાઈવાલો કહે કે આમારો કુવો ભરે ત્યારે લાલશીંગે કહ્યું કે કુવો તો ભર્યો છે. ત્યારે મીઠાઈ વાલો કહે ક્યાં ? એમ કહી ને તે કુવાપાસે ગયો તો કુવો શોનાભોરથી ભરેલો દીઠો. તેથી તેણે પોતાની છોકરી ચંદ્રનખાનાં લગ્ન વીક્રમશેન શાયે ઘણી ધામધુમથી કરીયાં હવે તેનાં લગ્નને થોડા દીવસ થયા તેટલામાં વીક્રમશેનની મહત્તા તામસુરના રાગથી ખરણુ પામી. તેથી વીક્રમશેન પણ દીલગીરથઇ ને નીચે નુંગાયન કરેછે. હાથ પડેછું હું વીણુતે પ્રાયા શન્નેગથી તારા એ રાગ.

માતાશું દગોમુજ દઇગયા, મુજને એકલો છોડીને;
પીતા વીણુતે હું પડ્યો, હવે શું કરું રઘને. માતાં
ધમ્મરઆ શું મુજપર કોપ કર્યો, રાજપાત ગયું;

કરું મતાં

૧૬ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમશેતની વાર્તા.

ત્યાં મારી અવરી બેઠી, પ્રીયા હવે શું કરું;
એક માહતીને મરોગઈ, હવે શુભ કોણુ રહ્યું. માતા
આગામનાં તે ઉદાશ થયા, પ્રીયા ચાલો બીજાગામ;
એવું ગામ સોધી કાઢીએ, જ્યાં હોય કમાવાનું હામ. મા
એરીતે ગાયન કરીને વીક્રમશેત ચંદ્રનખાને કહેવા લાગ્યે
કે હવે આપણે અંહી રહીને શું કરવું છે? માટે ચાલ
આપણે બીજા કોઈગામ જઈએ. એમ કહીને તે બેઠ
જણા બીજા ગામજવા સાર નીકળ્યા દશક ગાઉ ચાલ્યા,
ત્યાં એકગામ આવ્યું. તે ગામની ધર્મશાળામાં તે બેઠજણ
ઉતર્યા. હવે ચંદ્રનખા એ વીક્રમશેત ને કહ્યું કે રસોઈ
કરવા સારું સિંચે શામાન અંતે એક ટોપી ભરાય તેટલું
ધીર કીનવાસ, તથા એકગજ અતલશ લઈ આવો. ત્યારે
વીક્રમશેતે, બધું ઉપર કહ્યાં પ્રમાણે લાવી આપ્યું. ચંદ્રન
ખા એ રસોઈ કરી, ને તે બેઠજણા જમ્યા. રાતપડી ત્યારે
વીક્રમશેત ઉંઘી ગયો. પછી ચંદ્રનખા એ ટોપી ભરવામાંડી
ને રાતમાં ને રાતમાં ભરી, સવારપડી ત્યારે ચંદ્રનખા
એ વીક્રમશેતને કહ્યું કે આ ટોપીની જે કોઈ પંડો સોના
ભાર આપે. તેને આપજો તેપં થી ઓછી શોના ભાર

લેશોમાં પણ રાજા, પ્રધાન, અને શોની, એ ત્રણેજણા
 ૫૦ ને બદલે ૬૦ શોના મોર આપે તો પણ તેની પાંસ
 વેંચશોમાં. કારણ કે કદાચ તમ ને રાજા પુછે કે આ
 ટોપી કોણે ભરી, ત્યારે તમે કહો કે એ મારી બેડી એ ભરી,
 તેથી તે આપણુ ને કાંઈક પણ હરકત કરે, માટે તેની
 પાંસે વેંચવી નહીં, ને પ્રધાનનું પણ એમજ. ને શોની
 પાંસે નહીં વેંચવી, તેનું કારણ શું કે તે લોકો ઘણાજ
 લુચ્ચા અને દગાખોર હોય છે. માટે એત્રણ પાંસે વેંચ-
 વી નહી. એ શીવાય બીજા બધા પાંસે વેંચવી,
 વીક્રમશેન કહે ઠીક. એમ કહીને તે ટોપી લઈને
 ગામમાં જ્યાં ઘણા લોકોની આવજા હતી, ત્યાંજઈને
 ઉભો. ઘણા લોકોએ વીક્રમશેનને પુછ્યું કે આની કીમત
 શું, ત્યારે વીક્રમશેન કહ્યું કે ૫૦ શોનામોર બધા લોકો
 કહે આ ટોપીમાં બે શોનામોરની કીમત છે તેની ૫૦
 શોનામોર કોણ આપશે? ચાલો, ચાલો, એ તો કોઈ
 માંડોછે. એમ કહીને તે લોકો જતા રહ્યા પછી એક
 શોની. આવ્યો. તેણે વીક્રમશેનને પુછ્યું, કે ભાઈ આ
 ટોપીનું શું લઈશ ત્યારે વીક્રમશેન કહ્યું કે ૫૦ શોનામોર

૧૮ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા.

લઘશ. ત્યારે શોની કહે આ કોણે ભરી? વીક્રમશેન કહે મારી
ઐઘડીએ ભરી. શોની કહે અરે તમે ધર્મશાલામાં ઉતરયા
છો? વીક્રમશેન કહે હા. શોની કહે આપ સોનમોર લઘ
જનએને તમારી ઐઘડીને અહીં તેડી લાવો અને તમે બેઠ-
જણા શુખેથી રહેજો. વીક્રમશેન કહે વાર હું મારી ઐઘડીને
તેડી લાવુ છું હવે વીક્રમશેન ચંદ્રનખા પાસે ગયો
ને ચંદ્રનખાને કહેવા લાગ્યા કે ચાલો આપણે કોઈ
શારો વાણીઓ છે તેને ઘેર આપણે રહીએ. ચંદ્રનખા
કહે પણ તે શારો માણસ છે કે? વીક્રમશેન કહે હા
ચંદ્રનખા કહે ચાલો વીક્રમસેન કહે ચાલ હવે બેઠ જણા
પેલા સોનીને ઘરે ગયાં સોનીએ તેને શારો ઉતારે
આપ્યો ત્યાં બેઠ જણા રહ્યાં એક દહાડો વીક્રમશેન
બાહાર ગયો હતો ત્યારે પેલો સોની ચંદ્રનખા પાસે આવ્યો
ત્યારે ચંદ્રનખા કહે તું કોણ છે? સોની કહે હું સોની છું
ચંદ્રનખા કહે બહાર ઉભો રહેજો, મારો પતી હમણા
ઘરમાં નથી મારો પતી આવ્યા પછી તારે આવવું હોય
તો આવજો પણ સોનીને ઘરમાં આવવા લાગ્યો તેથી
ચંદ્રનખાએ ધણીજ યુમો પાડી, તેવોજ સોની સરમાઈને

સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા. ૧૯

બહાર નીકળી ગયો તેવાજ ચંદ્રનખાએ બારણા બંધ કરી દીધાં હવે વીક્રમસેન બહારથી આવ્યો તેવાજ બારણા ધોકવા લાગ્યો ત્યારે ચંદ્રનખા જાણે સોની આગલ ઉભે, હશે અને જો હું બારણું ઉઘાડીશ તો સોની ધરમ આવે અને મારી લાજ લેશે એવું વીચારીને ચંદ્રનખાએ બારણા ઉઘાડ્યા નહીં તેથી વીક્રમસેન તો ત્યાંથી ઉઠીને આખા ગામમાં ચંદ્રનખા ચંદ્રનખા એવી બુમો પાડવા લાગ્યો અને ગામના છોકરાઓ તેની મશકેરી કરવા લાગ્યા કોઈ આવીને તેની કાચડી કાઢી જાય અને કોઈ આવી માથે ફાટેલાં તુટેલાં શુપડાં છત્ર કરે કોઈ ઝાડુ લઈને ચમર ઉડારે કોઈ પથરા મારે અને કોઈ છાણના લયકા મારે એવી રીતે વીક્રમસેનની મશકેરી કરવા લાગ્યાં અને વીક્રમસેનને ગાંડાં જોવે બનાવી દીધો હવે એક દહાડો પેલો શોની રાતમાં સુતો હતો ત્યાં તેને સ્વપ્ન આવ્યું સ્વપ્નામાં જાણે ચંદ્રનખા ને હું બોલાવું છું કે પ્રીયા તું આવ મારા પલંગપર તું બેસ શું હું તને ગમતો નથી ? એવો ગાંડા જોવો તારો જો પત્ની તેને તું છોડી ન મારી પાશે આવ હું તને

૨૦ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા.

ધરેણી ધડાવીશ અને જે મારી ધનદોલત છે તે ખરી તારેજ સાર છે એમ બહેણે એટલામાં માંડના કરડવાયી તે ગભરાઈને ઉઠે છે તે કહેણે કે અરે આહીતો ચંદ્રનખા કે ચંદ્રનખા કોમપણ નથી અરે હું જનગુપ્ત કે ઇગુપ્ત અરે હું આ કેને બોલાવુ છું એમ બોલે છે એટલામાં ચંદ્રખાને આકારે ઉતરેડ નગરે પડે છે તે જોઈને કહે રાંડ. તું ખુણામાં સા વાસ્તે સંતાય છે એમ કહી પલંગ પરથી ઊઠીને, ચંદ્રનખાને આકારે ઉતરેડને બાઝવા જાય છે તેવીજ ઉતરેડ પડીજાય છે ત્યારે બુમો પાડીને રડે છે કે હાય મારા બાપરે, મારું શઘળું અનાજ ભેગું થઈગયું પછે તે અનાજ બચકી ઉતરેડ બરાબર મુકીને પાછો શુધ્ધ રહ્યો અને વીચાર કરે છે. હું કાલે ચંદ્રનખાને મારી પેટીની કુંચી હું ચંદ્રનખાને આપું. તે મારી ધનદોલત જોઈ અને ખુસી થઈ અને તે મારી સ્ત્રી થશે અને વળી કાલે. આપણાં ગૌરમાહારાજને મારી જન્મકુંડલી દેખા હું કે ચંદ્રનખા કે ચંદ્રનખા મારી સ્ત્રી થશે કે નહીં ? એમ વીચાર કરતે કરતે સવાર પડ્યું પછે તેની ધન મીલકતની પેટીની કુંચી ચંદ્રનખાના ઓરડાની બારીમાંથી

સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા. ૨૬

ફેફા એટલે તે કુચી લઈ ચંદ્રનખાએ તેની પાશેના
ઔરડામાં કે જેમાં ધનદોલતની પેટી હતી તે પેટી
ઉઘાડીને તેમાંથી તેની ધનદોલત કાઢી ગાશડવારીને
પોતાના ઔરડામાં લઈ ગઈ તે ઔરડાના બારણા બંધા
કરી દીધાં હવે સોની પોતાની બન્નમકુદલી લઈને બ્રાહ્મ
ન પાસે દેખાવવા ગયો હવે વીક્રમસેન બુમો પાડતો
પાડતો પેલાં શેનીના ઘર આગલ આંચો, એટલે ચંદ્રન
ખાએ એક ટાકરાનો ધા ટાકો તે વીક્રમસેનને લાગ-
વાથી તે આશપાશ જેવા લાગ્યો તેવીજ તેણે ચંદ્રનખાને
દીઠી વીક્રમસેન કહે, હે ખ્યારી દીલદારી તું ક્યાં ગઈ
હતી. ચંદ્રનખા કહે ચુપ આંહી આવ વીક્રમસેન ચંદ્ર-
નખા પાસે ગયો ચંદ્રનખા કહે હે આ ૧૦૦૦ સોનાંભેર
તેનો ૧ ઉટ લઈને રાતનાં ૧૦ વાગાને સુમારે. તું આંહી
ઉંડલઈને બેશજે બ્યારે હું ઇસારત કરું ત્યારે તુમારી પાશે
આવજે વિક્રમસેન કહે થીક હવે વીક્રમસેન ઉંટ લેવા ગયો.

હવે પેલો શેની ગોરમાહારાજને ધરે ગયો ત્યાં
ગોરમાહારાજ બેઠા છે શેની કહે ગોર માહારાજ
જેશ્રીકરન.

૨૫ - સતી ચંદ્રનખા તથ વિક્રમસેનની વાર્તા.

ગોર-શોની ભાઈ તમારે આવવું પડ્યું.

શોની-હા માહારાજ આ જન્મ કુંડળી દેખાડવી છે.

ગોર-લાવો,

શોની-હ્યો,

ગોર-શાંભલો અકકર. મકકર. ચીત્રદશી. શોનીને જોધને
કર્તાભરી. રવી સોમને મંગળ બુધ બેંસપુત ને ગંગળ
અની હડ્યો અને રાહું દુખ્યો. વાત કહે તું ને શાંભલુ
હું પીળું શોનીભાઈ હમણાં તમારી. શુંકરની દશા
હલચેને દુકરની દશા ખેડી અને તમારૂં મરણ દીન
૮૦ માં થશે

શોની-હેં, હેં, માહારાજ મારૂં લગ્ન થશે.

ગોર-હા

શોની-કોની શાયે

ગોર-સોનાપુર શાશરૂ પુલપાડા ગામ આવળશાની દીકરી
અને ખેળખાઈ નામ.

શોની-હે, હે, માહારાજ ફરીથી કહોને.

ગોર-સોનાપુર શાશરૂ. પુલપાડા ગામ. કંદોઈતી દીકરાને
ચંદ્રનખા નામ.

શાની-માહારાજ ખરચ ધણો થયો

ગોર-હા શામાન ધણો જોયો

શોની-સું સું જોયો

ગોર-વાંસ બેલીલા; ખાપરી ખાર; રેસમીક કડોલાલ; ધં-

ડો, બીજું બી; ચોખા, સોપારી; છાણા, વગેરે

શોની-માહારાજ રેસમી કકડો સું કામ આવશે

ગોર-તમને ઓઢાડવાને

સોની-વાંસ શું કામ લાગશે?

ગોર-તમારી ચોરી ઓડવાને.

સોની-છાણા શું કામ લાગશે?

ગોર-તમારી ચોરીમાં સળ ગાવવાને.

શોની કહેથીક પછે સોનીએ ગોર માહારાજને
૧ શોના મોરની દક્ષણા આપી. ને શોની પોતાને ઘરે
એમાં રાત પડી એટલે શોની ઊંધી ગયો ત્યાં વીક્રમશેન
ઊંટ લઈને ખેડો છે એમ કરતાં કરતાં રાતનાં ૧૦ વા-
ગાનો સ્તમાર થયો ત્યાં વીક્રમશેન તો ઊંધી ગયો. અને
૧ ચોર ત્યાં વિસામો ખાવા શાર બેઠેલો છે હવે ચંદ્રન-
ખા એ વિક્રમસેનને ઇસારત કીધી, પણ વીક્રમશેન તો

૨૪ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા

જીધી ગયો છે તેથી કંઈ વીક્રમશેન જવાય દોષો નહીં
વળી પાછી ચંદ્રનખા એ ઇસારત કાઢી તે ઇસારત પેલા ચોર
દીડી. અને ચોર તેની પાસે આવ્યો. પણ ચંદ્રનખા
જાણે વીક્રમશેન છે તેથી તેને પેલા શાનીનાં ધનનાં ગા-
નડા વાગેલા હતા તે પેલા ચોરને વીક્રમશેન જાણીને પેલા
ગાનડા આપવામાં હ્યા ચોર પેલા ગાનડા લઈને જીટ
ઉપર નાંખતો ગયો પછે ચોર અને ચંદ્રનખા બેઉજાણ
જીટ ઉપર બેઠા ચાલતે ચાલતે સવાર પડ્યું ત્યારે ચંદ્ર-
નખા પેલા ચોરને વીક્રમશેન જાણી, ને કહેવા લાગી કે
હવે આપણે કાં ઉતારો કરશું ચોર કહે જો હમણું
મારૂં ગાંમ આવશે. ચંદ્રનખા તેનાંમાં શામું બેઠાને ગભ-
રામ લાગી, કે આ વીક્રમશેન તો નથી. પણ બીજો
કાલ છે, પછે તે ધીરજ ધરી તેને પુછવા લાગી કે શ્રાધ્ધ
તું કાણુ છે. ચોર કહે હું તરકર છું ચંદ્રનખા કહે
આણું હું કેવી મદ બાગ્યછું, હું તો તરકરનીજ વાટ
બેતી હતી. ચોર કહેથીક ત્યારે મળ પડી. ચંદ્રનખા
કહે તમારું ગાંમ હજી કેરલુંક દુર છે ચોર કહે ૪ માંડ
દુર છે ચંદ્રનખા કહે હું ગામ બહાર બેસીશ અને તમે

સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા. ૨૫

તમારા શગા સંબંધી, ને તેડી અને મને શામ્યું કરવા
આવજો અને તમારા શગા સંબંધી, ને કે જો કે હું તે
કુલવંતી પરણી લાવ્યો છું. ચોર કહેથીક હવે ચોરનું
ગામ આવ્યું ત્યાં ચંદ્રનખાને ખેશાડને ચોર તેનાં ગામ-
માં ગયો, પછવાડેથી. ચંદ્રનખા રહીને ગાયન કરે છે.

લેલી લેલી પુકાઈમે યનમે એ રાગ:

કેમ કરું હવે ક્યાં જાઉં ॥ આવાયનમાં દુખી બહુ થાઉં
ક્યાં વિક્રમસેન મુજ બરથારના ક્યાં તરકર મર્યો આ વાર.
ક્યાં બંધવ ઓ મુજ માતાના ક્યાં શોધું વિક્રમસેન વીખ્યાના
ક્યાં શોની અને ક્યાં મુજતાતના આ તે મુખની આવી વાત.
એ પ્રભુ કરશે હવે ઉપકાર ॥ અતે છે તેહનો આધાર

એવી રીતે વીઝાય કરૂં ઊંડા ઉપર ખેશીને ચાલતી
થઈ ચાલતે ચાલતે તેને શામા ચાર ચોર મર્યાં તે ચોર
ચંપાપુરીનાં રાજાનો બંડાર ફાડી તેમાંથી અખુત, દોલત
લઈ અને આવતા હતાં તે ચંદ્રનખાને જોઈને વીચાર
કરવા લાગ્યાં કે આઠાઃ આ કેવી રૂપાલી સ્ત્રી જન્ય છે
ચાલો તેને આપણે ધરે લઈ જઈએ અને તેને
આપણી સ્ત્રી કરીએ, એક ચોર કહે, અ સ્ત્રી હું રાખું

૨૬ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાત.

અતે બીજે કહેએ હું રાખુ ત્યારે ચારજણા કહે ચાલો તે
સ્ત્રીને આપણે પુછીએ કે તુ કેનાં પર પ્રશન છે. પછે ચારે
જણા ચંદ્રનખા પાસે ગ્યાં અને ચંદ્રનખાને પુછવા લા-
ગ્યાં કે તું કેના પર પ્રશન છે ચંદ્રનખા કહે હું તો બધે-
ના પર પ્રશન છું, પણ હું આ તીર ફેંકુ છું તે તીરને
પેહેલું લઈ આવે તેની હું સ્ત્રી. એ વાત ચારેજણા
એ કબુલ કીધી પછે ચંદ્રનખા એ તીર ફેંક્યું એટલે
ચારેજણા ધનનાં ગાશડા ચંદ્રનખા પાસે મુકીને તીર
લેવા ગયાં પછવાડેથી ચંદ્રનખા ઊંટ ઉપરથી ઊતરી
પેલા ધનનાં ગાશડા ઊંટ ઉપર મુકીને ચાલતી થઈ.
રસ્તામાં ચાલતે ચાલતે ૧ દરીઆ કીનારે આવ્યો ત્ય-
તે વીશામે આવે શારં એડી પણ દરીઆની લહેરને
પવન લાગવાથી તે ઊધી ગઈ. ત્યાં ૧ માનશીંગ નામે
ઝવેરી. સાત વડાણુ ઝવેરાતનાં બરીને પોતાને દેશ
જતો હતો, તેણે ચંદ્રનખાને દીઠી તેથી તેણે જણ્યું
કે આ તો કોઈ દુઃખની મારી સ્ત્રી છે એવું જણીને તેને
વહાણુ ઊભા રાખ્યાં અને પોતે નીચે ઉતરીને ચંદ્રનખા-
ને વહાણુમાં લીધી અને ચંદ્રનખા પાસે જ શામાન

હતો તે પણ બન્ને વહાણમાં લીધો. પછે શવાર પડ્યું એટલે ઉડી અને પોતે વહાણમાં બેઠેલી જણાઈ તેથી તે ગભરાવા લાગી અને વીચાર કરે છે ત્યાં માનશીંગ ઝવેરી તેની પાસે આવ્યો અને કહેવા લાગ્યો કે તું મારી સાથે પરણ ચંદ્રનખા કહે મારે હમણાં છ મહીનાની બાધ છે માનશીંગ કહેથીક પછી માનશીંગ તેને ઠેકાણે ગ્યો હવે વહાણ થાડે ક ગયાં ત્યાં ૧ કીનારે આવ્યો ત્યાં બધા ખલાશી તથા શેઠ નીચે ઉતર્યાને ત્યાં રસોઈ કાઢી અને શેઠ વીચાર કરે છે કે આજ એરાંફને વહાણ ઉપરથી નીચે ઉતારીને તેની સાથે પરણું તો મારા મનને થંડક થાય. એમ વીચાર કરે છે એટલામાં એક કૌતક થયું. આકાશમાં ધમધાર થયું ને વીજલીના ઝબ્બાકા તથા વર-શાદ પણ ઘણો આવ્યો, ને પવન પણ ઘણોજ નીકળ્યો તેથી શેઠના સાતે વહાણ તાણાઈ ગયા. પેલી ચંદ્રનખા તો વહાણમાંજ બેઠેલી છે, ને ત્યાં બેઠી બેઠી રૂડીને ગામન કરે છે.

અલી કસે તું બાદ કર અલાકે હે હરદમ. એ રાગ.

પ્રભૂ હવે કાંઈ દયા કર, આ નાંખી દરયા માંહે,

૨૮ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમશેનની વાર્તા.

સમુદ્રથી મુજને પાર ઉતાર, એટલી કૃપા થાએ.
માઠં ઇશ્વર મુજને, પાર તું ઉતાર;
આવા વખતમાં મને નથી, બીજે કોઈ આધાર.
કૃપા કરી મેહર કરી. પાર ઉતાર વાહાણુ;
દાશ ઉપર દયા કરી, અરજ દીલમાં આણુ.

એ પ્રભાણે ગાયન કરી રહ્યાં પછી તે વીચારવા લા-
ગી કે રડવાથી શું થવાનું છે, ચાલ તજનીજ કરું એમ
કહીને તે વહાણમાં તપાસ કરે છે, એટલામાં એક પો-
પટનું પાંજરું તેની નજરે પડ્યું. તે પોતે હાથમાં લી-
ધું એટલે તે પોપટને વાચા થઈ તેથી તે બોલ્યો, આ બે-
હેન આ વહાણુ તો હમણા ભાંગી જશે, વાંસ્તે તું મારી સાથે
ચાલ હું તને સર્વ સંચા બતાવું. ચંદ્રનખા કહે ચાલ ભાઈ.
ચંદ્રનખા તથા તે પોપટ તે વહાણનાં સંચા પાસે ગયાં.
ત્યાં પોપટ તેમને વહાણનાં સંચા ચક્ષાવતાં શીખવ્યાં.
પછી પોપટ કહે બેન આજથી ચાર દહાડા પછી ઉજ્જે-
ણી નામે નગરી આવશે તેમાં તું પુરૂષનો પોસાક પહે-
રીને આ મારા દેવંગી ઘોડા ઉપર બેશીને તું તે ઉજ્જેણી
નગરીમાં જજે. તે નગરીનો પ્રધાન ઘણોજ અતુર

છે, અને તે તારા ઘણાં પારખાં જોશે ને અંતે તને શીકાર મારવા મોકલશે તો પણ તું જાણે, ને જ્યારે તું નહાવા બેસ ત્યારે પણ કપડા પહેરેને નાહાજો એમ કરતાં ૪ દીવસ પછી ઉગ્રેશી નગરી આવી. ત્યાં ચંદ્રનખા પુરુષનો પોસાક પહેરી ને દેવગી ઘોડા ઉપર બેસીને તે તે નગરીનાં ગઈ. ત્યાં તે નગરીના રાજા અને તેનો પ્રધાન એ બેઠેજણા શીકાર મારવા નીકળ્યા છે. રાજા ચંદ્રનખાને જોઈને કહેવા લાગ્યો કે પ્રધાન જો, આ પુરુષ કેવો ઘોરો બેઝાવે છે. પ્રધાન કહે, સાહેબ, એ પુરુષ નથી પણ એ તો સ્ત્રી છે. રાજા કહે શું બાંગ બાંગ પીધી છે કે શું? પ્રધાન કહે, સાહેબ, હું જાણું નથી બોલતો, તને તેનાં પારખાં જાણે. રાજા કહે વાર તેને તું બોલાવ. પ્રધાન કહે વાર. એમ કહી તે ચંદ્રનખા પાસે આવ્યો અને પુછવા લાગ્યો કે, શેઠ, તમારું ગામ કયું અને હવે કયે દેશજયો અને તમારું નામ શું? ચંદ્રનખા કહે અમે ઘણું દુરથી આવેલા છઈએ ને પંજાબ તરફ જી શું, ને અમારું નામ ચંદ્રસેન. પ્રધાન કહે ચાલો તમને અમારા રાજા બો-

૩૦ • સની ચંદ્રનખા તથા વિક્રમશેનની વાર્તા.

લાવે છે. ચંદ્રનખા કહે ચાલો. એમ કહી તે બેઠિજ-
ણા રાજા પાસે આવ્યા. રાજાએ શીકાર મારવા જવાનું
છોડી દઇને ત્રણેજણા રાજાના મહેલમાં આવ્યા. રાજા
એ ત્યાં ચંદ્રનખાને પુછ્યું, કે, તમારું નામ શું? ચંદ્ર-
નખા કહે મારું નામ ચંદ્રસેન. રાજા કહે, વારું હવે
જન્મવા હશે. પછી ચંદ્રનખા જન્મવા બેઠી. અને જ-
મી રહ્યા પછી સાંજ પડી ત્યારે ચંદ્રસેન કહે, હું મારા
વહાણ પર જઇશ. ને પાછો હું સવારે આવીશ. રા-
જા કહે, તમારા વહાણ ક્યાં છે. ચંદ્રસેન કહે કીનારા
પર છે. રાજા કહે, વાર કાલે વેરેલા પધાર જો ચંદ્ર-
સેન કહે, વાર સાહેબ. પછે ચંદ્રનખાના ગયા કે હે
રાજાએ પ્રધાનને કહ્યું કે તું કહેતો હતો, કે આ સ્ત્ર
છે. પણ તેમાં તો કાંઇ સ્ત્રીનાં આચરણ માલમ પડતા
નથી. પ્રધાન કહે વાર સાહેબ, કાલે જોવી હશે તેવી
ખબર પડશે. રાજા કહે ઠીક. હવે ચંદ્રનખા પોપટ
પાસે આવી. અને જે વાત બની હતી તે સર્વે હકીકત
પોપટ પાસે કહી. પોપટ કહે ઠીક, પણ તું હીંમત
હારતી નહીં. હજી તારાં પુરાં પારખાં કાલે જોશે.

સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા. ૩૧

ચંદ્રનખા કહે કાંઈ શીકર નહીં. હવે ખીજે દહાડે ચંદ્ર-
નખા પુરુષનો પોશાક પહેરીને દેવંગી ઘોડા ઉપર બે-
સીને પાછી રાજ પાસે આવી. રાજ્યે તેને આદર
માન દઈને બેસાડી. પછે રાજ્ય કહે ચાલો જમવા ઉઠો.
ત્યારે ચંદ્રનખા જમવા બેઠી. અને જમી ઉડ્યા પછી
રાજ્યે તેને પાન સોપારી આપ્યાં તે તેણે ખાંધાં. એમ
કરતાં કરતાં સાંજના ચાર વાગવાનો અમલ થયો. ત્યારે
રાજ્યે ચંદ્રનખાને કહ્યું કે, ચાલો આપણે શીકાર માર-
વા જઈએ. ચંદ્રનખા કહે ચાલો. પછી ચંદ્રનખા પો-
તાના દેવંગી ઘોડા ઉપર બેઠી, ને રાજ્ય પણ પોતામાં ઘો-
ડા ઉપર બેઠો. હવે રાજ્ય, પ્રધાન અને ચંદ્રનખાએ
ત્રણેજણાં શીકાર મારવા ગયાં. હવે ચાલતાં ચાલતાં તે
વનમાં તેઓ એ એક હરણનું બચ્ચું દીડું ત્યારે રાજ્યે
ચંદ્રસેનને કહ્યું કે એ હરણનાં બચ્ચાંને તમે મારો.
ચંદ્રસેન કહે, વાઈ. હવે ચંદ્રનખા તે હરણનાં બચ્ચાંની
પાછળ દોડી. તે હરણનું બચ્ચું ચંદ્રનખાને પો-
તાની પાછળ દોડતી જોઈને નાહું. ત્યારે ચંદ્રનખાએ
મનમાં વીચાર કર્યો કે, જો, હું આને નહીં મારું તો

૩૨ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા.

મારી આખર જશે. એમ વીચારી પોતાના ઘોડાને એ-
કદમ દોડાવીને તે હરણનાં બચ્ચાંને મારી નાંખ્યું. ત્યાર
રાત્રીએ પ્રધાનને કહ્યું કે, જો તે સ્ત્રી હોય તો કાંઈ શી-
કાર મારે? પ્રધાન કહે, વારં સાહેબ હું ખોટો. હવે
ચંદ્રસેન શીકાર મારીને આવતો હતો, ત્યાં રસ્તામાં એક
નદી આવી, ત્યારે ચંદ્રનખાએ રાત્રીને કહ્યું કે સાહેબ
તમે જાઓ. હું અહીં સ્નાન કરીને આવું છું. હવે
રાત્રી પોતાનાં મહેલમાં ગયો. ને પ્રધાન નદી કાંઠે
એક ઝાડીમાં સંતાઈને બેઠો, હવે ચંદ્રનખાએ આસ-
પાસ નજર કરી, ત્યાં કોઈને દીઠો નહીં તેથી તે નગ્ન
થઈને નહાવા બેઠી. તેબેજ પ્રધાન તેની પાસે આવ્યો.
ને કહેવા લાગ્યો કે, રાંડ, હમણા હું રાત્રીને બોલાવી
લાવું છું. તું જુઠું બોલી કે, હું પુરુષ છું, પણ
શીકાર નહીં હમણાંજ હું તારી ખબર પાડુ. ચંદ્રનખા
કહે, સુપ હું તારી સાથે પરણીશ. પ્રધાન કહે ઠીક
પણ આપણે લગ્ન ક્યાં કરશું? ચંદ્રનખા કહે, તું રા-
ત્રીને કહે જ કે. મારા ભાઈનાં લગ્ન થવાનાં છે માટે
હું જાઉં છું પણ આપણે કોઈ ગામમાં જઈને ત્યાં

લગ્ન કરશું. પ્રધાન કહે તમારા વહાણ દરીઆ કીનારે છે તે કે? ચંદ્રનખા કહે હા. પ્રધાન કહે આપણે આજ રાતનાં જતાં રહીએ. ચંદ્રનખા કહે ઠીક. પ્રધાન કહે તુ હમણાં વહાણપર જા, ને હું હમણાં મારા બધી છોકરાંને તેડીને આવું છું, ને મારા ધરને સામાન પણ બધો લાવું છું. ચંદ્રનખા કહે ઠીક. પછે ચંદ્રનખા વહાણ ઉપર ગઈને પછવાડેથી પ્રધાનનાં ધરને માલ આવવા માંડ્યો તે બધો વહાણમાં મુકાવ્યો પછવાડેથી પ્રધાન પોતાનાં બધી છોકરાંને લેઈને આવ્યો ચંદ્રનખાએ તેને પણ વહાણમાં બેસાડીઆં. પછે પ્રધાન રાત્રીને મલવા ગયોને પછવાડેથી ચંદ્રનખાએ વહાણ ચાલતાં કીધા.

પછે ચંદ્રનખા પોપટને કહેવા લાગીકે ભાઈ, હવે કંચુ ગામ આવશે. પોપટ કહે હવે કંચનપુરી નામે નગરી આવશે. તે નગરીનો રાજા મરણ પામેલોછે, માટે તે નગરીનો રાજા તમે થશો ચંદ્રનખા એવું સાબળીને ઘણી ખુશી થઈ. પછી ચારદીવશ થયા, એટલે કંચનપુરી નામે નગરી આવી. તેમાં ચંદ્રનખા પુરુષનાં વેશે દેવ-

૩૪ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા.

ગી ઘોડા ઉપર બેસીને ગધ અને તે નગરીનાં દરવાજા
આગળ આવી પણ દરવાજા તો બંધ હતાં તેથી તેણે
દરવાજાને બેરથી ધડા માર્યો કે તરતજ અંદરથી સી-
પાદઓએ દરવાજા ઉઘાડીનાંખ્યાં. પછી ચંદ્રનખા અંદ-
રગયો. ત્યારે તે નગરીનાં લોકોએ તેને કહ્યુંકે આ ગામનાં
રાજા તમે થાઓ. ચંદ્રનખા કહે, હું રાજા થાઉં પણ
તેનું કારણ શું? ત્યારે તે લોકોએ કહ્યુંકે આ ગામનો
રાજા મરણ પામ્યોછે, અને તેનાં વંશમાં કોઈ પંજુ
નથી, માટે અમે એવો ન્યાય કરેલો છે કે, કોઈ પરદેશી
પેહેલ વેહેલો આ ગામમાં આવે તેને આગામનો રાજા
ઠરાવવો. માટે આગામનાં પેહેલ વેહેલા તમેજ આવ્યાછો,
માટે આગામનાં રાજા તમે થાઓ. ચંદ્રનખા એ મનમાં
વીચાર કર્યોકે, પોપટની વાત સર્વે સાચીપડી. પછી તેણે
સીપાદઓને પુછ્યુંકે તમારા રાજાની કચેરી ક્યાં છે?
સીપાદ કહે તમે અમારી સાથે ચાલો એમ કહી તેઓ
રાજા કચેરી આગલ આવ્યા. પ્રધાન, કોટવાલ, વગેરે
સભાસદો ઉદાસ થઈને ખેઠેલાં છે, ને વીચાર કરેછે કે
આજ ત્રણ દીવસ થયાં તો પણ કોઈ મુસાફર આવ્યો

સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા. ૩૫

નહીં, અને આ રાજાને અગ્નીદાહ કેમ દેવાય? એમ વીચાર કરેછે- ત્યાં શીપાર્ધ આવીને કહેવા લાગ્યોકે પ્રધાન સાહેબ, કોઈ એક સુસાશર આપણા શહેરમાં પહેલ વેહેલો આવ્યોછે. પ્રધાન કહે તે ક્યાં છે? શીપાર્ધ કહે તે બહાર બિઝોછે પ્રધાન કહે તેને બોલાવી લાવો ને રાજ્ય બીષેક કરો. શીપાર્ધ કહે વાર એમ કહી શીપાર્ધ ચંદ્રનખાપાસે આવીને કહેવા લાગ્યોકે, તમને અમારો પ્રધાન બોલાવેછે. ચંદ્રનખા કહે ચાલો એમ કહીને તે પ્રધાન પાસે આવી પ્રધાને તેને રાજ્ય બીષેક કરાવીને ગાદીએ બેસાડી પ્રધાન કહે, આપનું નામ શું ચંદ્રનખા કહે, ચંદ્રસેન. પ્રધાન શીપાર્ધને કહે, આપણી નગરીમાં ચંદ્રસેનની આણુ ફેરવો. શીપાર્ધ કહે, વાર ચંદ્રનખા પ્રધાનને કહું મારા સાત વહાણુ દરીઆનાં કીનારાપરછે તેમાંથી બધા સરસામાન મંગાવી આપો. પ્રધાને શીપાર્ધને કહ્યું કે, કીનારા ઉપર સાત વહાણુછે, તેમાંથી બધા સરસામાન લઈ આવો અને તેની અંદરનાં માણસોને અહીં તેડી લાવો. શીપાર્ધ કહે વાર એમ કહી તે કીનારાપર બધું વહાણુમાં ગયો, અને તેમાંથી બધા સરસામાન

૩૬ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમશેનની વાર્તા.

તથા પ્રધાનનાં ઐડી છોકરાં તથા પોપટ તથા ઝવેરાત સધલું રાજ પાસે લઈ આવ્યો ચંદ્રસેને પ્રધાનનાં ઐડી છોકરાને રહેવા સાર એક મહેલ કાઢી આપ્યો તેમાં તે રહ્યાં. પોપટને પોતાની પાંસે રાખ્યો અને ઝવેરાત એક ઓરડામાં રાખ્યું. થોડા દહાડા પછે ચંદ્રનખાએ પ્રધાનને પૂછ્યું. કે અહીં કોઈ ચીતારો રહેછે? પ્રધાન કહે હા, અહીં એક ચીતારો રહેછે ચંદ્રનખા કહે તેને મારી પાંસે બોલાવી લાવો પ્રધાને શીપાઈને કહ્યું કે. જા, ચીતારોને બોલાવી લાવ શીપાઈ કહે વાર, એમ કહી તે ચીતારોને જલદી તેડી લાવ્યો ચીતારો કહે, સાહેબ, શું રાખ્યો છો? ચંદ્રસેન કહે મારું ચીત્ર પાડી આપો ચીતારો કહે જેવી આપની આજ્ઞા હવે ચંદ્રનખા એ પોતાનું ચીત્ર આંતરે વેશે પડાવ્યું. તે કોઈ જાણે કે ખરેખર ચંદ્રનખાજી ઉભી છે એ ચીત્ર તેણે નગરીની વચ્ચે રાખ્યું અને ત્યાં એક સીપાઈને રાખ્યો ને કહ્યું કે અહીં કોઈ પણ મુસાફર આવે, અને આ ચીત્ર વીધે કંઈ પણ બોલે તેને મારી પાંસે લાવજે શીપાઈ કહે વાર, એમ કહી તે ત્યાં ઉભો હવે એ વાતનો અહીં

સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમશેનની વાર્તા. ૩૭

રહી, પણ પેલા વીક્રમશેનનું શું થયું. હવે વીક્રમશેન
ત્યાં ઉઠીને જીવેછે તો ચંદ્રનખા પણ નથી, ને ઉઠ પણ
નથી તેથી તે ગભરાઈને નીચે પ્રમાણે ગાયણ કરેછે.

રાગ રખેતો.

ક્યાં ગયો ઉઠ ક્યાં ચંદ્રનખા; આ શું થઈ ઉંધમાં આપદા.
ઉપાડી ગયો કોણ એને; શોધી કાઢું હું હમણા તેને.
હું શોધવા જઈ છું તેને; પ્રભુ મેલવ ચંદ્રનખા મને.
દાસ ઉપર કૃપા કરજે; દયા કરી તું મેલવજે.
એવી રીતે ગાયન કરીને તે રડવા લાગ્યો તે અવળા.
સાંભળીને પેલો સોની જાગી ઉઠ્યો ને પુછવા લાગ્યો.
કે બાઈ શું છે? ત્યારે વીક્રમશેને કહ્યુંકે મારી શોધી.
મને મુકીને જઈ ઉપર બેસીને જતી રહી શોની. કહે બાઈ,
તારી બાઈડી ગઈતો બલે ગઈ પણ મારું ધરેણું પણ
લઈ ગઈ તેથી ચાલો આપણે તેની શોધ કરવા જઈએ
એમ કહી તે બેઠ જણા ચંદ્રનખાને શોધવા નીકળ્યા.
શોધતે શોધતે તેઓ પેલા ચોરનાં ગામ પાસે આવ્યા.
ત્યાં પેલો ચોર ચંદ્રનખાનેજ શોધે છે, તેને શોનીએ પુ-
છ્યું કે બાઈ અહીં કોઈ રૂપાળી બાઈડી દીધી? ચોર

૩૮ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા.

કહે હા, હું તેનેજ ગોતું છું. ત્યારે શોની કહે ચાલો
આપણે તેને શોધીએ એમ કહી તે ત્રણે જણા ચંદ્રન-
ખાને શોધવા નીકળ્યા શોધતે શોધતે તેઓ પેલા ચાર
ચોર જે તીર લેવા ગયા હતા, તેને મળ્યા શોનીએ તે
ચોરોને પુછ્યું કે ભાઈ અહીં કોઈ રૂપાળી સ્ત્રી દીઠી?
ત્યારે ચોર કહે હા ભાઈ તેને અમને તીર લેવા મોકળ્યા પાછ
ળથી અમારું ધન લઈને નાશી ગઈ ત્યારે શોની કહે
ભાઈ ચાલો આપણે તેને શોધવા જઈએ એમ કહી તે
સાતે જણા તેને શોધવા નીકળ્યા શોધતે શોધતે તેઓ
દરીઆને કીનારે આવ્યા ત્યાં પેલો માનશીંગ ઝવેરી તથા
તેનાં ખલાસીઓ બેઠાછે, ત્યાં પેલા સાતે જણાએ પુછ્યું
કે ભાઈ અહીં કોઈ રૂપાળી સ્ત્રી દીઠી? માનશીંગ કહે,
હા, ભાઈ એરાંડ અમને અહીં ખેંસાડી ગઈ અને
પોતે અમારા સાત વહાંણુ લઈને જતી રહી ત્યારે
સાતેજણા કહે ચાલો ભાઈ આપણે તેને શોધવા જઈએ
ત્યારે પેલા સાત ખલાસી અને માનશીંગ કહે ચાલો
એમ કહી તે ૧૫ જણા શોધ કરવા નીકળ્યા ચાલતે
ચાલતે તેઓ ઉજ્જણી નગરીમાં આવ્યા ત્યાં પેલો પ્રધાન

સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા. ૩૯

દરીયાને કીનારે ઉભો છે તેને પુછવા લાગ્યા કે બાઈ
અહીં કોઈ રૂપાળી સ્ત્રી દીડી? ત્યારે પ્રધાન કહે ભાઈએ
રાંડ મારા બૈઠકી છોકરાંને લઈને જતી રહી હું તેનેજ
ગોતું છું. ત્યારે પેલા ૧૫ જણા કહે ચાલો આપણે તેને
શોધીએ એમ કહી તે ૧૬ જણા શોધ કરવા નીકળ્યા
ચાલતે ચાલતે તેઓ કંચનપુર નગરીમાં આવ્યા ને ફર-
રતે ફરતે પેલા ચંદ્રનખાનાં ચીત્ર પાસે આવ્યા ને ૧૬
જણા કહેવા લાગ્યા એક કહે લાવ મારા વહાણુ અને
ખીજો કહે લાવ, મારા બધરી છોકરાં ઇત્યાદી બધા બ-
કવા લાગ્યા, ત્યાં ગામનાં માણુશો બધા ભેગા થઈ ગયાં
અને પુછવા લાગ્યા કે શું છે ભાઈઓ સુ છે, ત્યારે બ-
ધા બોલી ઉઠ્યાં કે એરાંડ હમારા બધાની દોલત ખાઈ
ગઈ છે તે આપતી નથી, માણુસો કહે અરે ભાઈઓ
એતો ચીત્ર છે તેને કલ્યામાં તમારું શું વરસે. પછે સી-
ખાઈએ શોલે જણાને પકડીને ચંદ્રસેન રાજ પાસે
લઈ ગયો ત્યારે ચંદ્રસેને શોનીને પુછ્યું કે તે એચીત્રને
ગાળ સામાટે આપી, શોની કહે એરાંડ મારૂં ધન દોલત
લઈ ગઈ છે, ત્યારે ચંદ્રસેન રાજએ શોનીને ફાંસીના હું

૪૦ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા.

ક્રમ આપ્યો અને પેલા પ્રધાનને તેનાં બધી છોકરાં તથા તેનું ધન સર્વ આપ્યું અને બીજા બધાને દેશની કાલ કીધા અને વીક્રમસેનને નવરાવી ઘોવરાવી ને રાજગાદીએ બેસાડ્યો અને પોતે પુરુષનો પોશાક ઉતારી સ્ત્રીનો પોશાક પહેરીને વીક્રમસેનને પગે લાગી અને ઉપલી બનેલી સર્વ હકીકત વીક્રમસેનને નકદી શબ્દ બોલી અને આખી નમરીમાં રાજ વીક્રમસેનની આજુ ફેરવાવી અને ત્યાં તેને બહુજ સુખ ભોગવ્યું અને થોડા દહાડા પછે, ~~વીક્રમસેનને~~ બાપ અમર સુંદરનો અસલી પ્રધાન જે ~~મતીલામરને~~ ખબર પડતાજ તે કંચનપુરી નગરીમાં આવ્યોને વીક્રમસેનને જીહાર કરીને કહેવા લાગ્યો કે ~~માહાશય~~ આપણી અસલીનગરી જે મધ્યાવંતી તે પાવન કરો અને સીહોદર સાથે લડાઈ કરીને તેને હરાવો ત્યારે વીક્રમસેન કહે થીક વીક્રમસેન સીપાઇને કહે તું જા, આપણું લસ્કર ભેજું કરી અને મધ્યાવંતી નગરીપર ઘેરો ઘાલ ત્યાં હું પણ હમણાંજ આવું છું સીપાઈ વાહ, સાચા બેવી આપણી આગા સીપાઈ ત્યાંથી જઈ લસ્કર ભેજું કરી

સતી ચદ્રંગબા તથા વિક્રમસેનની વાર્તા. ૪૧

અને મધ્યાવાંતી નગરી ઉપર ઘેરો ઘાલ્યો, ત્યાં વી-
ક્રમસેન ગયો, અને તેનાં શીપાઈ સાથે કહેવરાવ્યું
કે રાજા વીક્રમસેન લડાઈ કરવા આવ્યો છે વાશતે
તમે જલદી લસ્કર લઈને જલદી લડવા શાહ આવો,
(પછે સીપાઈ) શીંડોદર પાસે ગયાં અને કહેવા લાગ્યો
કે રાજા વિક્રમસેન લડાઈ કરવા આવ્યો છે વાસ્તે લ-
ડવાને વાસ્તે તમે જલદી તૈયાર થાઓં સીંડોદર કહે
તારા રાજાએ હું જે સુતો સીંડોદરે જગાડ્યો, અને
મેં એને બાલક જાણીને જીવતો સૂઝ્યો પણ તું જા
હું હમણાં લસ્કર તૈયાર કરી આણું છું. પછે સી-
પાઈ વીક્રમસેન પાસે ગયો અને કહેવા લાગ્યો કે સીં-
ડોદર હમણાં લસ્કરલઈ અને લડાઈ કરવા શાહ હ-
મણાં આવેછે, વીક્રમસેન કહેથીકે, પછે શીંડોદર લસ્ક-
રલઈ લડાઈ કરવા શાહ આવ્યો તેમાં બુદ્ધ થયા
અને સીંડોદર કહેવા લાગ્યો દુહા:॥

શીંડોદર—હારી ગયો બાપ અને લડવા આવ્યો તું,
હમણાજ તારો પ્રરાકમ સધલો નેઈ લઈશ હું;

૪૨ સતી ચંદ્રનખા તથા વિક્રમસેનની વાંત.

વીક્રમસેન—મરાકમ તો તું જોઈ લેજો ભલે અલ્પ્યો તું,

આજ તરવારથી તારો ગર્વ ઉતારીશ હું;

સીહોદર—અકબક નહીકર બચા હજી છો તું બાળ કુમાર,

આખરમાં તુ પાગે જ નહીતો આણીશ તારોકાળ;

વીક્રમસેન—અચ્ચાઅચ્ચા નહીકર રાજ ખબર પડસે આવાર,

જોજો હવે તું કે હું કેવો છું હું શીઆર;

સીહોદર—હું શીઆરોની ખબર તને બતાવીશ આવાર,

લડવો હાય તારે તો જલદી થા તૈઆર;

ઈ રીતે પરસ્પર બોલી જુદ્ધ થયું તેમાં રાજ

સીહોદર મરણ પામ્યો અને તેનું સંઘલું લસ્કર વી-

ખરાઈ ગયું પછે રાજ વીક્રમસેન મધ્યાવાંતી નગ-

રાંની ગાદીએ બેઠો અને ત્યાં તેને ઘણુંજ સુખ ભો-

ગયું અને ચંદ્રનખા વીક્રમસેન ખુશી થઈને ગાયન કરેછે.

વીનંતી ધરજો ધ્યાન: ॥

પ્રભુ' વીનંતી ધરજો ધ્યાન એરાગ.

અર્જ કરીએ મહારાજ: ॥

પ્રભુજી અર્જ કરીએ માહારાજ.

અર્જ હમારી દીલમાં ધરજો: ॥

સતી ચંદ્રનખા તથા ચિત્રમહેનની વાર્તા. ૪૩

વીનંતી ધરજો આજઃ ॥ પ્રભુજી અર્જવૃ

સર્વાની આશા પુરજો પ્રભુજી ॥

તુમ પુરો હમારા આસઃ ॥ પ્રભુજી અર્જવૃ

આ વાર્તામાં કંઈ કાનો માત્રા સુધ અસુધ
હોય તે પ્રીય વાંચનારાઓએ સુધારી વાંચવી.

જ્ઞાન સેવક વશનજી ભવાનજી તથા વીક્રમશી

જેહા તથા પ્રેમજી કેશવજી.

સમાપ્ત.

જે સાહેબોએ અમોને આ ચોપડીમાં અગાઉથી
આશ્રય આપેલો છે તેમનાં નામ નીચે દાખલ કર્યાં છે.

નકલ. આહકોનાં નામ.

- ૨૦ શેઠ જમનાદાશ લલુભાઈ.
- ૧૨ „ કાલીદાશ મેગજી.
- ૧૧ „ કાનજી જેરાજ.
- ૧૦ „ રાયસી અમરચંદ.
- ૧૦ „ તાપીદાશ ત્રીભોવનદાશી.
- ૧૦ „ ખેંગાર ધારસી.
- ૧૦ „ મકનજી રવજી.
- ૧૦ „ પ્રેમચંદ રણછોડ.
- ૭ „ હરખચંદ સુરચંદ.
- ૫ „ ઝવેરચંદ લીલાધર.
- ૫ „ તારાચંદ દેવરાજ.
- ૫ „ દેવચંદ કલીઆનજી.
- ૫ „ રવજી નરસંગ.
- ૫ „ હમીર જેઠા.

નકલ.

- ૫ „ ભાણુજી ગોપાલજી.
 ૫. „ સવચંદ પ્રેમચંદ.
 ૪ „ ગોવંદજી વીરજી.
 ૩ „ દેવચંદ કરશનજી.
 ૩ „ માણવજી ધરમશી.
 ૨ „ વલ્લભજી પ્રાગજી.
 ૨ „ મદનજી મુલજી.
 ૨ „ પરશોતમ ભીમજી.
 ૨ „ પીતાંબર હમીરા.
 ૨ „ વખારીઆ મનજી.
 ૨ „ મનસુખ લલુ.
 ૨ „ ઇંદરજી ભદવજી.
 ૨ „ પ્રેમચંદ વીરચંદ.
 ૨ „ કાલીદાસ હંશરાજ.
 ૨ „ હીરાચંદ વરનજી.
 ૪૦ „ મોરારજી દોશા.
 ૫૦ પરચુટણ નકલ બરાઈ છે.

આ ચાપડી નીચે લખેલે ઠંકાણે રોકડી કીમતે મલશે.
 ઠંકામાં—બજાર ગેટમાં કાવા ખાનાની ગલીમાં ચાપલા
 નાં માલામાં બીજે માળેથી ભાઈ વીક્રમશી બેઠા
 પાસેથી તથા વરાનજી ભવાનજી પાસેથી રોકડી
 કીમતે મલશે.

તથા

મોદી ખાનામાં પસૂતેક્ષીના માલામાં ચાથે દાદરે
 પરેમજી કેશવજી પાસેથી રોકડી કીમતે મલશે.
 દેશાવરના ગ્રાહકોને ટપાલ ખરચ જુદું પડશે.

